

Karolina Halczuk

Matura ustna z języka angielskiego

POZIOM PODSTAWOWY

ZŁOTE
MYSLI

Egzaminator radzi, jak dzięki prostym technikom skutecznie zaprezentować swoją wiedzę.

Niniejszy **darmowy** ebook zawiera fragment pełnej wersji pod tytułem:
„Matura ustna z języka angielskiego”

Aby przeczytać informacje o pełnej wersji, [kliknij tutaj](#)

Darmowa publikacja dostarczona przez

Poltax.waw.pl

Niniejsza publikacja może być kopiowana, oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez Wydawcę. Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody wydawcy. Zabrania się jej odsprzedaży, zgodnie z [regulaminem Wydawnictwa Złote Myśli](#).

© Copyright for Polish edition by ZloteMysli.pl

Data: 12.04.2006

Tytuł: „Matura ustna z języka angielskiego” (fragment utworu)

Autor: Karolina Halczuk

Projekt okładki: Marzena Osuchowicz

Korekta: Sylwia Fortuna

Skład: Anna Grabka

Internetowe Wydawnictwo Złote Myśli

Złote Myśli s.c.

ul. Daszyńskiego 5

44-100 Gliwice

WWW: www.ZloteMysli.pl

EMAIL: kontakt@zlotemysli.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.

All rights reserved.

SPIS TREŚCI

<u>WSTĘP</u>	5
<u>CZEŚĆ I</u>	
<u>INFORMACJE OGÓLNE</u>	7
<u>I.1. OPIS EGZAMINU</u>	8
<u>I.2. WYMAGANIA EGZAMINACYJNE</u>	11
<u>I.3. RODZAJE ZADAŃ EGZAMINACYJNYCH</u>	22
<u>I.4. KRYTERIA OCENY I PUNKTACJA</u>	28
<u>I.5. OBAWY ZWIĄZANE Z OBIEKTYWNA OCENĄ</u>	35
<u>CZEŚĆ II.</u>	
<u>ROZMOWY STEROWANE</u>	39
<u>II.1. UZYSKIWANIE I UDZIELANIE INFORMACJI</u>	40
<u>II.1.1. Uzyskiwanie informacji</u>	41
<u>II.1.2. Uzyskiwanie informacji – ćwiczenia</u>	56
<u>II.1.3. Udzielanie informacji</u>	61
<u>II.1.4. Udzielanie informacji – ćwiczenia</u>	71
<u>II.1.5. Przykładowe wypowiedzi z komentarzem i punktacją</u>	76
<u>II.1.6. Przykładowe zadania do samodzielnego opracowania</u>	87
<u>II.2. RELACJONOWANIE WYDARZEŃ</u>	89
<u>II.2.1. Czasy używane podczas relacji</u>	92
<u>II.2.2. Zwroty użyteczne podczas relacjonowania</u>	101
<u>II.2.3. Jak rozbudować opis wydarzeń</u>	102
<u>II.2.4. Rodzaje wydarzeń</u>	107
<u>II.2.5. Relacjonowanie wydarzeń przeszłych – ćwiczenia</u>	114
<u>II.2.6. Przykładowe wypowiedzi z komentarzem i punktacją</u>	117
<u>II.2.7. Zadania do samodzielnego opracowania</u>	127
<u>II.3. NEGOCJOWANIE</u>	129
<u>II.3.1. Typowe wyrażenia</u>	130
<u>II.3.2. Negocjowanie – ćwiczenia</u>	138
<u>II.3.3. Przykładowe wypowiedzi z komentarzem i punktacją</u>	142
<u>II.3.4. Zadania do samodzielnego opracowania</u>	155
<u>CZEŚĆ III.</u>	
<u>ROZMOWY NA PODSTAWIE ILUSTRACJI</u>	158
<u>III.1. WPROWADZENIE</u>	159
<u>III.2. ILUSTRACJA</u>	161
<u>III.3. OCENA ZA OPIS ILUSTRACJI</u>	163
<u>III.4. PIERWSZA ANALIZA ILUSTRACJI</u>	169
<u>III.5. ROZMIESZCZENIE ELEMENTÓW ILUSTRACJI</u>	172
<u>III.6. OPIS OSOBY</u>	175
<u>III.7. PIERWSZY ETAP OPISU ILUSTRACJI</u>	189
<u>III.8. OPIS TŁA</u>	195

<u>III.8.1. Elementy tła – zdjęcia plenerowe.....</u>	<u>197</u>
<u>III.8.2. Przykłady opisu tła zdjęć plenerowych.....</u>	<u>211</u>
<u>III.8.3. Elementy tła – pomieszczenia zamknięte.....</u>	<u>218</u>
<u>III.8.4. Przykłady opisu tła – pomieszczenia zamknięte.....</u>	<u>225</u>
<u>III.9. PRZYKŁADY OPISU ILUSTRACJI Z KOMENTARZEM I OCENĄ.....</u>	<u>231</u>
<u>III.10. NIETYPOWE ILUSTRACJE.....</u>	<u>246</u>
<u>III.11. SAMODZIELNE PRZYGOTOWANIE OPISU ILUSTRACJI.....</u>	<u>254</u>
<u>III.12. PYTANIA DO ILUSTRACJI.....</u>	<u>267</u>
<u>III.13. PRZYKŁADOWE PYTANIA Z ODPOWIEDZIAMI, KOMENTARZEM I OCENĄ.....</u>	<u>270</u>
<u>III.14. ZESTAW PYTAŃ ZWIĄZANYCH Z ILUSTRACJĄ.....</u>	<u>275</u>

CZEŚĆ IV.

PRZYKŁADOWY EGZAMIN USTNY Z JEZYKA ANGIELSKIEGO...278

Wstęp

Z roku na rok pojawia się coraz więcej książek na temat egzaminu maturalnego z języka angielskiego. Trzeba przyznać, że nie brakuje wśród nich publikacji naprawdę wartościowych, które stanowią cenną pomoc dla ucznia i nauczyciela. Po cóż zatem kolejna książka? Otóż autorzy wydawanych do tej pory pozycji stawiają sobie za cel rzetelne ugruntowanie wiedzy przyszłego maturzysty. Przyjmują założenie - które dla wielu spośród Was nie jest wcale takie oczywiste - że przyszły maturzysta ma dość czasu, by rzetelnie przygotować się do egzaminu. Rzeczywistość często jednak wygląda zupełnie inaczej.

Spora część uczniów zaczyna poważnie traktować maturę dopiero na miesiąc czy dwa przed egzaminem. Wierz mi, że jest to okres zbyt krótki, by w znaczący sposób poszerzyć swoje umiejętności językowe. Jednak podręcznik ten tym różni się od innych publikacji, że nie został napisany z myślą o ugruntowaniu czy poszerzeniu Twojej wiedzy. Założenie, jakie przyjąłem w trakcie jego pisania jest następujące: Masz taką wiedzę, jaką masz i nie da się tego zmienić w krótkim okresie czasu. Umiejętności językowe niektórych z Was są bardzo dobre, innych średnie, a jeszcze innych wręcz oplakane. Celem tej książki jest pokazanie Ci, w jaki sposób ową wiedzę – bez względu na to, jaka by ona nie była – najlepiej wykorzystać w trakcie egzaminu.

Książka pisana jest zatem nie tyle z pozycji nauczyciela, co raczej egzaminatora. Nauczyciel stara się poszerzać, pogłębiać i ugruntowywać wiedzę swojego ucznia. Dla egzaminatora ważne jest, jak Twoja wiedza przekłada się na realizację poszczególnych zadań maturalnych. Co to oznacza w praktyce? Oznacza to, że ilość punktów

zdobytych na egzaminie nie musi być odzwierciedleniem oceny końcowej uzyskanej na świadectwie. Cóż z tego, że posiadasz bogaty zasób słów, jeśli nie potrafisz wykorzystać ich w trakcie egzaminu? Odwróćmy sytuację: cóż z tego, że posiadasz ubogi zasób słów, skoro w trakcie egzaminu potrafiłeś błysnąć kilkoma ciekawymi sformułowaniami? Każdy egzamin ma swoją specyfikę. Osoby dobrze znające techniki egzaminacyjne potrafią na egzaminie lepiej sprzedać swoją wiedzę.

Książka ta ma na celu wyrobić w Tobie takie nawyki językowe, które odgrywają bardzo ważną, a czasami decydującą rolę w trakcie egzaminu maturalnego. Dla osób, które posiadają bardzo słabą znajomość języka angielskiego, będzie ona kołem ratunkowym. Kołem, dodajmy, rzuconym tonącemu na morzu. Przy szalejącym sztormie. Nocą. Może się uda. Ci zaś, którzy opanowali język na dobrym czy bardzo dobrym poziomie, znajdą w niej wiele rad i pożytecznych wskazówek, w jaki sposób najlepiej zaprezentować swoją wiedzę w trakcie egzaminu.

W podręczniku znajdziesz sporo przykładowych wypowiedzi opatrzonych komentarzem i oceną. Uczniowie często nie potrafią ocenić sami swoich umiejętności, co jest zresztą zupełnie naturalne. Porównując punktację przyznaną wypowiedziom na różnym poziomie, zorientujesz się z pewnością, ile punktów zdobyłbyś za swoją. Jestem przekonana, że okaże się to dla Ciebie bardzo pomocne. Koniecznie przeczytaj jednak uwagi dotyczące przyznawania punktów, które zamieszczone są w rozdziale poświęconym punktacji i kryteriom oceny.

Tyle tytułem wstępu.

A teraz do roboty!

K.H.

CZEŚĆ I

Informacje ogólne

I.1. Opis egzaminu

Jak się pewnie domyślasz, egzamin maturalny z języka angielskiego zdaje się w języku angielskim. W praktyce oznacza to, że zdający na sali egzaminacyjnej odzywa się wyłącznie po angielsku. Po angielsku, nie po polsku czy hebrajsku. Jeśli chcesz o coś zapytać, pytaj po angielsku. Kiedy wchodzisz, wypada się przywitać. Przywitaj się po angielsku. Od strony formalnej przekroczenie progu sali egzaminacyjnej jest już początkiem egzaminu. Nie stracisz oczywiście żadnych punktów, jeśli powiesz *Dzień dobry* zamiast *Good morning*, *Good day* czy *Good afternoon*. Warto jednak już na wstępie wyrzucić na komisji egzaminacyjnej dobre wrażenie. I pozostawić je po sobie. Kiedy wychodzisz, pożegnaj się po angielsku - na każdą okoliczność jest jakiś użyteczny zwrot, chociaż odradzam stosowania zwrotów w rodzaju *See you next year* - sugerowanie komisji wyniku egzaminu nie jest w dobrym guście.

A teraz poważnie.

Po wejściu na salę losujesz w obecności komisji numer zestawu egzaminacyjnego. Po jego wylosowaniu otrzymujesz zestaw zdającego, który składa się z pojedynczej kartki. Na jednej stronie znajdują się scenariusze rozmów sterowanych, na drugiej ilustracja. Twój zestaw różni się od zestawu, którym dysponuje komisja – na Twoim nie ma pytań do ilustracji. Po otrzymaniu zestawu masz pięć minut na przygotowanie. Żadnych słowników, leksykonów, czy

innych materiałów pomocniczych. Tylko Ty, Twój zestaw i ostemplowana kartka papieru, która może Ci posłużyć jako brudnopis.

Po pięciu minutach usłyszysz miły, ciepły głos: *It's time...*

Sam egzamin trwa dziesięć minut. Bez względu na to, czy egzamin trwa dziesięć minut czy dwie godziny, jego wynik zawsze stanowi wypadkową trzech czynników: wiedzy, kondycji psychicznej i szczęścia. Kolejność zapisu nie jest przypadkowa – od szczęścia zależy najmniej, a od posiadanej wiedzy najwięcej. Ujmę to tak: jeśli w Twoim życiu przynajmniej trzy razy potrafił Cię samochód, kiedy przechodziłeś przez ulicę na zielonym świetle, to czynnik szczęścia (czy raczej jego braku) może mieć w Twoim przypadku znaczenie, którego bym nie lekceważyła. Z drugiej jednak strony, fakt, że nadal żyjesz, może przemawiać na Twoją korzyść. Tak czy owak, radzę nie liczyć na szczęście i nie obawiać się pecha.

Dużo ważniejsze jest Twoje opanowanie podczas egzaminu. Jak sądzisz, jakie wywrzesz na komisji wrażenie opowiadając trzęsącym się głosem i z rozpaczą w oczach o wspaniałej imprezie, którą zorganizowałaś dla przyjaciół w czasie pobytu w Londynie? Zdarzają się zdający, którzy swoje zdenerwowanie starają się pokryć nadmierną swobodą.

Nie wiadomo co gorsze.

Pamiętaj, że egzaminatorzy to też ludzie. Doskonale zdają sobie sprawę, że masz prawo się denerwować. Nie znam egzaminatora, który nabyłby swoje uprawnienia z myślą o sobie. Praktycznie wszyscy z nas zrobili to z myślą o Tobie, swoim uczniu, byś czuł się w obecności znanego Ci nauczyciela nieco pewniej. Spróbuj więc się opanować. Z pewnością popełnisz wtedy mniej błędów.

Pozostał nam ostatni czynnik – wiedza, czyli w tym wypadku Twoja znajomość języka angielskiego. Wierz mi, że aby ją sprawdzić, wystarczy okres dużo krótszy niż dziesięć minut. Jeśli Twój angielski jest kiepski, to nawet gdybyś siedział przez cały dzień na sali egzaminacyjnej, nie przekonasz komisji, że jest inaczej. Jednak każdą wiedzę – i tę marną, i bardzo dobrą – można “sprzedać” na różne sposoby.

Wiele zależy od opakowania.

Jestem przekonana, że książka ta pomoże Ci zaprezentować na egzaminie Twoją wiedzę w sposób najkorzystniejszy. Najpierw jednak sprawdźmy, jakiej wiedzy wymaga się od zdających egzamin ustny na poziomie podstawowym.

I.2. Wymagania egzaminacyjne

Poniższe zestawienie odnosi się do egzaminu ustnego na poziomie podstawowym. Przeczytanie tej listy pozwoli Ci zorientować się, w jakim stopniu opanowałeś zagadnienia wymagane na egzaminie.

GRAMATYKA

Składnia

1. Zdania oznajmujące i pytające w czasach:

- Simple Present,
- Present Continuous,
- Present Perfect,
- Present Perfect Continuous,
- Simple Past,
- Past Continuous,
- Past Perfect,
- Simple Future,
- Future Continuous,
- Future Simple in the Past.

2. Zdania rozkazujące, np.:

Open the window, please.
Don't do it!

3. Zdania z podmiotem *it*:

- dla określenia czasu, pogody, temperatury i odległości, np.:

It's two o'clock.

It's raining.

It isn't cold today.

How far is it from here?

- w konstrukcji z *for/of* + dopełnienie + bezokolicznik, np.:

It's difficult for me to understand it.

It's kind of you to help him.

- w konstrukcji z bezokolicznikiem, np.:

It's nice to meet you.

It's time to go.

4. Zdania z podmiotem *there* + *be*, ograniczone do:

There is/are...

There was/were...

There will be...

5. Pytania typu *Question Tags*, np.

She is ill, isn't she?

You don't like her, do you?

I'm late, aren't I?

6. Zdania z dwoma dopełnieniami, np.:

I bought her some flowers.

I bought some flowers for her.

7. Zdania w stronie biernej w czasach:

- Simple Present,

- Simple Past,

- Present Perfect,

- Simple Future,

- Past Perfect.

8. Pytania pośrednie, np.:

Could you tell me where you live, please?

I have no idea what time it is.

9. Zdania w mowie zależnej (twierdzenia, pytania i rozkazy) z czasownikami typu *say, tell, ask* i następstwo czasów, np.:

He told me that he was busy.

He asked me to help him.

10. Zdania współrzędnie złożone, czyli zdania złożone z dwóch lub więcej niezależnych zdań pojedynczych, np.:

It was cold and the wind was blowing.

The dress is beautiful but it's too expensive.

11. Zdania podrzędnie złożone:

- podmiotowe, np.:

What you did was awful.

- dopełnieniowe, np.:

I think that he'll come.

- przydawkowe ograniczające i opisujące, np.:

The train that we wanted to take was delayed.

Mary, who is sitting next to Robert, lives in London.

- okolicznikowe celu, np.:

He came to help you.

- okolicznikowe czasu, np.:

You'll do it when I tell you.

- okolicznikowe miejsca, np.:

This is where I live.

- okolicznikowe porównawcze, np.:

Your house is not as big as Robert's.

- okolicznikowe przyczyny, np.:

I helped him because he asked me to.

- okolicznikowe skutku, np.:

There was a traffic jam so we were late.

- okolicznikowe warunku (o, I i II okres warunkowy).

12. Konstrukcje bezokolicznikowe i gerundialne:

- czasownik + bezokolicznik, np.:

I used to play football.

I want to play football.

- czasownik + gerund, np.:

I like playing football.

- czasownik + dopełnienie + bezokolicznik, np.:

He wanted us to play football.

- czasownik + dopełnienie + bezokolicznik bez *to*, np.:

He saw me play football

- konstrukcje typu:

I'm glad to see you.

too + przymiotnik to + czasownik,

np.: He's too short to play basketball.

- wyrażenie *to be going to*

13. Konstrukcja *have something done*.

14. Zdania wykrzyknikowe, np.:

What a nice house!

Czasownik

1. Bezokolicznik i formy osobowe.
2. Czasowniki posiłkowe.
3. Czasowniki modalne (*must, can, could, may, might, will, shall, would*) z bezokolicznikiem zwykłym.
4. Tryb rozkazujący.
5. Czasowniki regularne i nieregularne.
6. Imiesłów czynny i bierny (np.: *interesting – interested*)
7. Czasowniki wyrażające stany i czynności.
8. Czasowniki złożone (Phrasal Verbs).
9. Budowa słowotwórcza czasownika.
10. Czasy gramatyczne – Simple Present, Present Continuous, Present Perfect, Present Perfect Continuous, Simple Past, Past Continuous, Past Perfect, Simple Future, Future Continuous, Future Simple in the Past.

Rzeczownik

- Rzeczowniki policzalne i niepoliczalne.
- Liczba mnoga regularna i nieregularna.
- Forma dzierżawcza
 - *of* (np.: *He's a friend of mine.*)
 - *Saxon Genitive* (np.: *This is Robert's room.*)
- Rodzaj.
- Rzeczowniki złożone.
- Rzeczowniki użyte przymiotnikowo, np.: *a night train.*
- Budowa słowotwórcza rzeczownika.

Przedimek

Przedimek nieokreślony (*a/an*), określony (*the*) i zerowy.

Przymiotnik

1. Stopniowanie regularne i nieregularne używane do porównań w stopniu równym, wyższym i najwyższym, np.:

She is as tall as me.

Your composition is better than mine.

He's the best player of all.

2. Użycie przymiotników z wyrażeniami *so, such, how, what*.
3. Przymiotnik dzierżawczy.
4. Budowa słowotwórcza przymiotnika.

Przysłówek

1. Stopniowanie regularne i nieregularne.
2. Przysłówek *too* i *enough*.
3. Miejsce przysłówka w zdaniu.

Zaimek

- Zaimek osobowy.
- Zaimek dzierżawczy.
- Zaimek zwrotny i emfatyczny.
- Zaimek wskazujący.
- Zaimek pytający.
- Zaimek względny.
- Zaimek wzajemny.

- Zaimek nieokreślony
 - *some, any, no, every* i złożenia z nimi
(np.: *somebody, everywhere*),
 - *none, either, neither*,
 - *many, much, few, a few, little, a little*,
 - *another, other, others, the other, the others*,
 - *every, each*,
 - *both, all*,
 - *enough*.
- Zaimek bezosobowy *you*.

Liczebnik

Liczebniki główne i porządkowe.

Przyimek

1. Przyimki określające miejsce, kierunek, odległość.
2. Przyimki określające czas.
3. Przyimki przyczyny.
4. Przyimki sposobu.
5. Przyimki po niektórych czasownikach i przymiotnikach.

Spójnik

Spójniki: *and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, because, (al)though, so*.

KATALOGI TEMATYCZNE

Zdający zna proste struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi w zakresie następujących tematów:

- 1. CZŁOWIEK** – dane personalne, wyglądz zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje.
- 2. DOM** – miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie mieszkania.
- 3. SZKOŁA** – przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne.
- 4. PRACA** – popularne zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza.
- 5. ŹYCIE RODZINNE I TOWARZYSKIE** – okresy życia, członkowie rodziny, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia.
- 6. ŹYWIENIE** – artykuły spożywcze, przygotowanie potraw, posiłki, lokale gastronomiczne.
- 7. ZAKUPY I USŁUGI** – rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług.

- 8. TURYSTYKA I PODRÓŻOWANIE** – środki transportu, baza noclegowa, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie, wypadki i awarie.
- 9. KULTURA** – podstawowe dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze.
- 10. SPORT** – popularne dyscypliny sportu, podstawowy sprzęt sportowy, imprezy sportowe.
- 11. ZDROWIE** – higieniczny tryb życia, podstawowe schorzenia, ich objawy i leczenie, niepełnosprawni, uzależnienia.
- 12. NAUKA I TECHNIKA** – odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych.
- 13. ŚWIAT PRZYRODY** – klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe.
- 14. PAŃSTWO I SPOŁECZEŃSTWO** – struktura państwa, urzędy, organizacje międzynarodowe, konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, przestępczość.
- 15. ELEMENTY WIEDZY O KRAJACH OBSZARU JĘZYKA ANGIELSKIEGO** – wszystkie powyższe zagadnienia dotyczące podstawowej wiedzy na temat krajów angielskiego obszaru językowo-kulturowego, a w szczególności Wysp Brytyjskich i USA.

Tak wygląda zakres zakres zagadnień gramatycznych i tematycznych. Jak pewnie zauważyłeś, katalogi tematyczne obejmują praktycznie wszystkie dziedziny życia. Każde zagadnienie – od spływu kajakowego po wyprawę na Marsa – znajdzie w nich swoje odzwierciedlenie. Rzeczą bardzo istotną jest jednak głębokość tych katalogów. Weźmy na przykład katalog 11 – *Zdrowie: higieniczny tryb życia, podstawowe schorzenia, ich objawy i leczenie, niepełnosprawni, uzależnienia*. Nie sądzisz chyba, że możesz być zapytany o objawy czerwonej pełzakowatej i w jaki sposób można ją leczyć. Chodzi przecież o Twoje doświadczenia życiowe, a nie wiedzę medyczną. Z pewnością znasz kogoś kto chorował lub sam chorowałeś na zapalenie płuc, grypę, przeziębienie, bolał Cię pewnie ząb, może złamałeś rękę czy nogę, itd. Objawy? Typowe objawy różnych schorzeń to ból głowy, temperatura, ból brzucha, dreszcze, wysypka czy nudności. Leczenie najczęściej polega na zażywaniu lekarstw (czasami w formie zastrzyków) i leżeniu w łóżku. Dodajmy do tego gips, opatrunek czy kompres. Nikt nie będzie wymagał od Ciebie znajomości stosowanych lekarstw, chociaż takie wyrazy jak aspiryna czy tabletkę przeciwbólowa należy oczywiście znać.

Jak widzisz, nie taki diabeł straszny, jak go malują.

I.3. Rodzaje zadań egzaminacyjnych

Egzamin ustny na poziomie podstawowym dzieli się na dwie części.

Część pierwsza

Część pierwsza, to tak zwane rozmowy sterowane. W trakcie egzaminu będziesz musiał odbyć trzy takie rozmowy. Każda z nich ma z góry narzucony scenariusz przedstawiony w postaci trzech podpunktów. Twoje zadanie polega na zrealizowaniu scenariusza każdej takiej rozmowy poprzez odegranie określonej roli. Sytuacje przedstawione w zadaniach odpowiadać będą twoim doświadczeniom życiowym lub będą to hipotetyczne sytuacje, w których mógłbyś uczestniczyć. Sytuacje te mogą odnosić się do przeszłości, teraźniejszości bądź przyszłości.

Rozmowy sterowane sprawdzają następujące umiejętności:

- A. Uzyskiwanie i udzielanie informacji.
- B. Relacjonowanie wydarzeń przeszłych.
- C. Negocjowanie.

Zacznijmy od pierwszego zadania, czyli uzyskiwania i udzielania informacji. Najczęściej w zadaniu tym sprawdzane są obie umiejętności, to znaczy zarówno umiejętność uzyskania informacji jak i jej udzielenia. Oto przykład:

Jesteś w Londynie. Dzwonisz do kasy biletowej kina. Dowiedz się:

- jaki film jest grany w najbliższy weekend,
- czy istnieje możliwość rezerwacji biletu,
- poinformuj, w jakim miejscu sali chciałabyś/chciałbyś siedzieć.

(Rozmowę rozpoczyna zdający.)

Jak widzisz, zadanie składa się z trzech podpunktów.

Musisz zrealizować każdy z nich. Pierwsze dwa sprawdzają Twoją umiejętność uzyskania konkretnych informacji, trzeci zaś umiejętność udzielenia wymaganej informacji. Zadanie to ma formę dialogu, który prowadzisz z egzaminatorem. Polecenia w zestawie egzaminacyjnym zapisane są w języku polskim. Z przykładowego zadania jasno wynika, że Twój rozmówca na drugie pytanie odpowie twierdząco. Niektóre wypowiedzi egzaminatora możesz na podstawie scenariusza zadania łatwo przewidzieć, a niektóre nie mają dla Ciebie praktycznie żadnego znaczenia (np. odpowiedź na Twoje pierwsze pytanie). Pod zadaniem znajduje się informacja o tym, kto rozpoczyna rozmowę.

Drugie zadanie, to relacjonowanie wydarzeń.

W zadaniu tym sprawdza się między innymi Twoją umiejętność stosowania czasów przeszłych. Oto przykładowe zadanie:

Znajomemu z Australii opowiadasz o imprezie, którą zorganizowałeś/zorganizowałaś z okazji swoich urodzin.

Opowiedz:

- kiedy odbyła się impreza i ile osób zostało zaproszonych,
- jakie dostałeś/dostałaś prezenty,
- o nieprzyjemnym incydencie, jaki miał miejsce w trakcie imprezy.

(Rozmowę rozpoczyna zdający.)

Ponownie musisz zrealizować wszystkie trzy podpunkty zadania. Nadal mamy do czynienia z rozmową sterowaną, chociaż w tym wypadku rola egzaminatora sprowadza się jedynie do wypowiadania zdań wyrażających zainteresowanie, zdziwienie, rozbawienie, itd. W zadaniu tym warto wykazać się nie tylko umiejętnością stosowania czasów przeszłych, ale także mową zależną – praktycznie w każdej relacji możesz przecież przytoczyć wypowiedzi innych osób. Komisja z całą pewnością zwróci też uwagę na to, czy potrafisz w swojej relacji stosować odpowiednie spójniki.

Zadanie trzecie, to negocjowanie. W tym zadaniu sprawdzana jest Twoja umiejętność wyrażania zgody, próśb, ofert i odmów. Zdarza się, że w zadaniu musisz wyrazić skargę lub przyjąć zażalenie. Podobnie jak dwa poprzednie, także i to zadanie składa się z trzech podpunktów. Spójrzmy na przykład.

Wraz z kolegą ze Szkocji planujecie wspólne spędzenie popołudnia.

- Zaproponuj pójście do kina.
- Nie zgódź się na propozycję pójścia na koncert jazzowy i podaj uzasadnienie.
- Zgódź się na kolejną propozycję, ale pod pewnym warunkiem.

(Rozmowę rozpoczyna zdający.)

Na pierwszy rzut oka powyższy scenariusz może wydawać się nielogiczny. Wrażenie to wywołane jest brakiem w nim reakcji Twojego rozmówcy, czyli egzaminatora, który:

- odrzuci Twoją propozycję pójścia do kina i zaproponuje pójście na koncert jazzowy,
- po Twojej odmowie wysunie kolejną propozycję (trudno przewidzieć jaką).

Dopiero na tę ostatnią propozycję rozmówcy zgodzisz się, ale pod jakimś warunkiem.

Równie dobrze pod takim zadaniem mógłbyś znaleźć informację: *Rozmowę rozpoczyna egzaminujący*. Nie martw się, że swoim wprowadzeniem egzaminator może popsuć Ci propozycje, które przygotowałeś sobie wcześniej. Egzaminujący nie zawęzi w żaden sposób obszaru możliwych propozycji. Po jednym czy dwóch zdaniach wstępu, zapyta, jakie masz propozycje na spędzenie popołudnia.

Podsumowując: Na rozmowy sterowane składają się trzy zadania, z których każde zawiera trzy podpunkty. Zadanie pierwsze sprawdza umiejętność uzyskiwania i udzielania informacji, drugie relacjonowania wydarzeń przeszłych, a trzecie negocjowania. Twoim zadaniem jest zrealizowanie scenariusza każdej rozmowy.

Przyjmuje się, że rozmowy sterowane trwają około pięciu - sześciu minut, czyli po około dwie minuty na każde zadanie.

Część druga

Druga część egzaminu składa się z opisu ilustracji i odpowiedzi na dwa pytania do ilustracji. W zestawie, który otrzymasz, zamieszczona będzie jedynie ilustracja. Związane z nią pytania znajdują się w zestawie, którym dysponuje komisja egzaminacyjna.

Twoje pierwsze zadanie to opis ilustracji. W tym wypadku nie mamy do czynienia z rozmową, a zatem egzaminujący jedynie przysłuchują się Twojej wypowiedzi, formułując tylko zdania porządkowe (np.: *Is that all?*) po Twojej przedłużającej się pauzie. Zdający powinien jak najdokładniej opisać zdjęcie, to znaczy występujące na nim osoby i przedmioty. Należy także opisać czynności, które osoby na ilustracji wykonują. Im więcej szczegółów będzie zawierał Twój opis, tym lepiej.

Ilustracja zajmuje połowę kartki formatu A4. O tym, jakich ilustracji możesz się spodziewać, powiemy sobie dokładniej w części III poświęconej temu etapowi egzaminu. Ilustracja nawiązuje do któregoś z katalogów tematycznych i może wyglądać na przykład tak:

Postaraj się, by nie była to ilustracja Twojego egzaminatora po zakończonym egzaminie.

Po zakończeniu opisu zostaną Ci zadane dwa pytania. W tym wypadku nie masz czasu na przygotowanie, musisz odpowiadać “z biegu”. Pierwsze z nich ma bezpośredni związek z ilustracją i zwykle dotyczy Twojej opinii na temat jakiegoś szczegółu przedstawionego na ilustracji. Swoją opinię będziesz musiał oczywiście uzasadnić. Pytanie drugie ma z ilustracją związek jedynie pośredni i odnosi się raczej do katalogu tematycznego, którego ilustracja jest reprezentacją. Pytanie to zawiera prośbę o wyrażenie Twojej opinii lub preferencji. W odniesieniu do naszej przykładowej ilustracji, pytania mogłyby brzmieć następująco:

1. *Do you think the man in the picture is hot? Why do you think so?*
2. *What is your favourite season? Why?*

Przyjmuje się, że ta część egzaminu trwa około czterech, pięciu minut, czyli mniej więcej po dwie minuty na opis ilustracji i odpowiedź na każde z pytań.

I.4. Kryteria oceny i punktacja

Za cały egzamin ustny na poziomie podstawowym zdający może otrzymać maksymalnie 20 punktów. Aby zdać egzamin ustny na poziomie podstawowym, musisz uzyskać przynajmniej 30% z ogólnej ilości punktów, czyli 6 punktów. Za rozmowy sterowane przyznaje się maksymalnie 9 punktów, czyli po 3 punkty za każdą rozmowę (po 1 punkcie za realizację każdego podpunktu zadania). Za rozmowę na podstawie ilustracji, czyli jej opis i odpowiedzi na dwa zadane pytania, można otrzymać 6 punktów – po dwa za każde zadanie.

Przedstawiona punktacja odnosi się do tak zwanej treści wypowiedzi i uwzględnia ich zgodność z podanymi scenariuszami rozmów, umiejętność opisu osób, miejsc i czynności oraz umiejętność udzielania odpowiedzi na pytania dotyczące ilustracji. Upraszczając można powiedzieć, że oceniana jest tu Twoja komunikatywność. Jak pewnie zdążyłeś już policzyć, za treść wypowiedzi możesz uzyskać maksymalnie 15 punktów.

Pozostałe 5 punktów przyznawanych jest za umiejętności językowe, czyli Twoją umiejętność posługiwania się poprawną angielszczyzną w realizacji wszystkich zadań.

Schematycznie punktację można przedstawić następująco:

CZĘŚCI EGZAMINU	PUNKTACJA	
	Treść wypowiedzi	Umiejętności językowe
Rozmowy sterowane	9	5
1. Uzyskiwanie i udzielanie informacji	3	
2. Relacjonowanie wydarzeń	3	
3. Negocjowanie	3	
Rozmowa na podstawie ilustracji	6	
1. Opis ilustracji	2	
2. Odpowiedź na pierwsze pytanie	2	
3. Odpowiedź na drugie pytanie	2	
Razem	20	

Jak widzisz, za każdą z trzech rozmów sterowanych możesz otrzymać 3 punkty. Każda z rozmów oceniana jest oddzielnie. Owe trzy punkty odpowiadają trzem poleceniom zawartym w zadaniu (podpunktom).

Za realizację każdego z nich może uzyskać jeden punkt.

Kryteria oceny realizacji polecenia

0 punktów	brak komunikacji; komunikat niezrozumiały, niezgodny z poleceniem lub niekompletny
1 punkt	komunikat kompletny, zgodny z poleceniem

Założmy, że jedno z poleceń na Twoim zestawie egzaminacyjnym brzmi:

- Zapytaj znajomego, o której możecie się spotkać i gdzie.

Jeśli powiesz:

- When and where we can meet?

to za treść wypowiedzi uzyskasz 1 punkt, gdyż Twój komunikat jest kompletny i zgodny z poleceniem. Jak być może zauważyłeś, błąd językowy występujący w tym zdaniu nie jest brany pod uwagę, gdyż oceniamy treść wypowiedzi, a nie Twoje umiejętności językowe.

Gdybyś natomiast zapytał:

- What time can we meet?

i na tym zakończył swoją wypowiedź, uzyskałbyś 0 punktów za treść wypowiedzi, gdyż Twój komunikat jest niepełny (nie zapytałeś *gdzie*).

Za opis ilustracji można maksymalnie uzyskać 2 punkty.

Kryteria oceny opisu ilustracji

0 punktów	- brak wypowiedzi lub opis niezgodny z ilustracją
1 punkt	- niepełny opis ilustracji i/lub brak logicznego porządku
2 punkty	- pełny opis ilustracji, w którym zachowany jest logiczny porządek

Na usta ciśnie się od razu pytanie, jaką wypowiedź można uznać za pełną, a jaką za niepełną? Nie ma sensu rozpatrywać tego zagadnienia teoretycznie.

W części książki poświęconej opisowi ilustracji znajdziesz komentarze do przykładowych opisów wraz z punktacją. Wtedy zorientujesz się, jaką wypowiedź można uznać za pełną.

Po zakończeniu opisu ilustracji, egzaminujący zada Ci jeszcze dwa pytania związane ze zdjęciem. Każde pytanie oceniane jest osobno i za każde możesz otrzymać maksymalnie 2 punkty.

Kryteria oceny odpowiedzi związanej z ilustracją

0 punktów	- brak odpowiedzi lub odpowiedź w znacznym stopniu odbiegająca od treści pytania
1 punkt	- odpowiedź niepełna i/lub częściowo odbiegająca od treści zadanego pytania
2 punkty	- odpowiedź pełna, zgodna z treścią zadanego pytania

Jaka odpowiedź w znacznym stopniu odbiega od treści zadanego pytania, a jaka tylko częściowo? Nie martw się, przykładowe odpowiedzi rozwieją Twoje wątpliwości.

25% ogólnej liczby punktów, czyli 5 punktów, możesz otrzymać za umiejętności językowe. Umiejętności językowe oceniane w trakcie egzaminu to:

- znajomość słownictwa,
- znajomość struktur gramatycznych,
- płynność wypowiedzi,
- poprawna wymowa i intonacja.

Punktacja z umiejętności językowe przyznawana jest z uwzględnieniem wszystkich zadań egzaminacyjnych.

Kryteria oceny umiejętności językowych

0 – 1 punkt	<ul style="list-style-type: none">- bardzo ograniczona znajomość słownictwa i struktur językowych- bardzo liczne błędy językowe- brak płynności wypowiedzi- liczne błędy w wymowie i intonacji
2 – 3 punkty	<ul style="list-style-type: none">- zadowalający poziom znajomości słownictwa i struktur językowych- liczne błędy językowe- zakłócenia w płynności wypowiedzi- błędy w wymowie i intonacji
4 – 5 punktów	<ul style="list-style-type: none">- dobry poziom znajomości słownictwa i struktur językowych- nieliczne błędy językowe- wypowiedź płynna- poprawna wymowa i intonacja

Ocena umiejętności językowych wymaga nieco dłuższego komentarza.

Już pierwsza umiejętność, czyli znajomość słownictwa, może rodzić sporo pytań. Czy zdający maturę na poziomie podstawowym powinien wiedzieć, jak po angielsku powiedzieć: *małe dziecko*? Bez wątpliwości. *Ptak*? Ptak z pewnością tak. A *bocian*? I tu rodzą się wątpliwości. Chcąc wykazać się dobrym poziomem znajomości słownictwa, powinieneś raczej takie słowo znać; na poziomie zadowalającym, niekoniecznie. Nie sądź jednak, że brak znajomości jakiegoś pojedynczego, kontrowersyjnego słowa, zaważy na tym, czy Twoje słownictwo ocenione zostanie jako dobre lub zadowalające. Egzaminujący biorą pod uwagę wszystkie zadania. Jeśli w przekroju całego egzaminu wykazałeś się bogatym słownictwem, nieznajomość słowa *stork* nie zaważy na Twojej ocenie. Musisz w tym względzie zawierzyć doświadczeniu egzaminatorów.

Jak zapewne zauważyłeś, nawet otrzymując maksymalną ilość punktów za umiejętności językowe, masz prawo popełnić nieliczne błędy. Wypowiedź ustna jest bez porównania trudniejsza od wypowiedzi pisemnej. Nie masz czasu na zastanowienie. Do tego dochodzi zdenerwowanie. Nieliczne błędy są zatem rzeczą naturalną. Pamiętaj jednak, że inne wnioski wyciągnie egzaminator słysząc ten sam błąd powtórzony wielokrotnie, a inne słysząc błąd i zauważając, że nie powtarza się on już w dalszej części wypowiedzi. W pierwszym wypadku błąd jest wynikiem niewiedzy, w drugim zaś raczej zdenerwowania.

Jeżeli chodzi o płynność wypowiedzi, proponuję następujące ćwiczenie. Spróbuj teraz, z biegu, mówić po polsku przez ponad minutę na temat: *Czy uważasz, że podręczniki w formie elektronicznej staną się w przyszłości bardziej popularne?*

Nie jest to takie proste, prawda? Wypowiadając się w języku ojczystym, poprawiamy się, zmieniamy rozpoczęte już zdanie i stosujemy masę wypełniaczy w rodzaju: *to znaczy, chodzi mi o to, że..., no wiesz*, itd. Wypowiedź w języku obcym jest bez porównania trudniejsza. Nikt nie oczekuje od Ciebie, że bez najmniejszego zająknięcia wygłosisz płynnie dwadzieścia kwiecistych zdań. Będzie jednak źle, kiedy w trakcie Twojej wypowiedzi egzaminatorzy częściej i wyraźniej słyszeć będą brzęczącą na sali muchę, niż Ciebie.

I wreszcie zagadnienie poprawnej wymowy i intonacji. W tym względzie niniejszy podręcznik w żaden sposób nie jest w stanie Ci pomóc. Sam musisz szczerze odpowiedzieć sobie na pytanie, na ile Twoja wymowa jest poprawna. Przypomnij sobie oceny uzyskiwane za czytanie i jak często musiał poprawiać Cię nauczyciel. Czy zdarzało się, że nie byłeś rozumiany? Odpowiedzi na te pytania są bardzo ważne – jeśli podczas rozmowy nie będziesz rozumiany, otrzymasz o punktów.

W książce znajduje się wiele przykładowych wypowiedzi wraz z przyznaną punktacją. Odnośnie punktacji przyjęto dwa bardzo ważne założenia:

- w ocenie treści zadania przyjęto, że Twoja wypowiedź jest zrozumiała
- w ocenie umiejętności językowych przyjęto, iż prezentujesz poprawną wymowę i intonację, i że Twoje umiejętności językowe w konkretnym, ocenianym zadaniu odzwierciedlają umiejętności językowe zaprezentowane w innych zadaniach. Nie możesz bowiem zapominać, że ocena za umiejętności językowe wystawiana jest łącznie za wszystkie zadania egzaminacyjne.

W praktyce oznacza to, że jeśli Twoja wymowa pozostawia wiele do życzenia, musisz odjąć sobie punkty z oceny za umiejętności językowe. Nie zapominaj o tym.

CZEŚĆ II.

ROZMOWY

STEROWANE

II.2. Relacjonowanie wydarzeń

Kolejne zadanie egzaminacyjne sprawdza Twoją umiejętność relacjonowania przeszłych wydarzeń. Bez wątpienia ten typ zadań jest trudniejszy niż udzielanie i uzyskiwanie informacji i w sposób dużo pełniejszy daje obraz Twoich umiejętności językowych. Zadanie składa się z trzech podpunktów – za poprawną realizację każdego z nich otrzymujesz po jednym punkcie. Maksymalnie zatem za treść swojej wypowiedzi możesz uzyskać trzy punkty.

Teoretycznie można więc przyjąć, że Twoja relacja składająca się zaledwie z trzech zdań pozwoli uzyskać Ci trzy punkty za treść wypowiedzi. Taka wypowiedź z pewnością nie zapewni Ci jednak żadnych punktów za umiejętności językowe. Opowiadasz w końcu o pewnych wydarzeniach, więc Twoja historia powinna mieć początek, rozwinięcie i zakończenie. Nawet minimaliści powinni zatem pomyśleć o sformułowaniu co najmniej pięciu zdań:

- jedno zdanie wstępu
- trzy zdania realizujące podpunkty zadania
- jedno zdanie zakończenia.

Osoby o nieco większych ambicjach i umiejętnościach językowych powinny spróbować odnieść się do każdego podpunktu przynajmniej w trzech zdaniach, co razem ze wstępem i zakończeniem da

wypowiedź składającą się z około jedenastu zdań. Przyjmując, że wypowiedzenie jednego zdania zajmuje około pięciu sekund, cała wypowiedź trwałaby około minuty. Szacunki te nie uwzględniają oczywiście ewentualnych pauz.

Jeśli jednak Twoja znajomość języka jest na przyzwoitym poziomie, to relacjonowanie wydarzeń jest typem zadania, które pozwoli Ci rozwinąć skrzydła. Jeśli tylko w Twojej relacji pojawia się jakaś osoba, dlaczego nie miałbyś jej opisać? Nawet najbardziej podstawowy opis osoby to około pięciu zdań. Wydarzenia, które będziesz relacjonował, rozgrywają się przecież w jakimś miejscu. Opisz to miejsce! Często w kolejnych rozdziałach odsyłany będziesz do III części podręcznika poświęconej opisowi ilustracji. Znajdziesz tam wiele zwrotów, które bez obawy możesz wykorzystać podczas relacjonowania wydarzeń.

ZAPAMIĘTAJ

- **Relacjonując wydarzenia przeszłe pamiętaj, by zrealizować wszystkie zawarte w zadaniu polecenia. Zwróć uwagę, że niektóre podpunkty zawierają dwa polecenia.**
- **Twoja wypowiedź powinna mieć wstęp, rozwinięcie i zakończenie.**
- **Staraj się wykorzystać podczas relacji znane Ci słownictwo. Nie próbuj formułować w myślach zdań po polsku i przekładać je słowo po słowie na język angielski. Bardzo łatwo wtedy o błąd. Przypomnij sobie raczej znane Ci angielskie wyrażenia i słowa, i pomyśl, w jaki sposób utworzyć z nich swoją wypowiedź.**
- **Swoją relację możesz rozbudować wplatając w nią opisy miejsc i osób**

Mam nadzieję, że następne rozdziały przekonają nawet minimalistów, że wcale nie jest trudno nieco bardziej rozbudować swoją wypowiedź polegającą na relacjonowaniu wydarzeń przeszłych. Scenariusz rozmowy pozostawia zwykle bardzo dużo swobody, jeśli chodzi o treść Twojej wypowiedzi i szczegóły, które w niej poruszasz. Można więc dużo wcześniej przygotować sobie parę zdań, które będziesz mógł użyć przy relacjonowaniu dowolnych wydarzeń. Ważne jest także, byś właściwie stosował czasy przeszłe. Od tego właśnie zaczniemy.

II.2.1. Czasy używane podczas relacji

Trzy podstawowe czasy używane podczas relacjonowania wydarzeń przeszłych to:

- Pas Simple
- Past Continuous
- Past Perfect

Nie oznacza to oczywiście, że w Twojej wypowiedzi nie mogą znaleźć się także inne czasy. Jednak te, które wymieniliśmy wyżej, stanowią będą podstawę Twojej relacji. Przypomnijmy sobie bardzo skrótowo konstrukcję i użycie każdego z tych czasów.

Past Simple

W największym skrócie, czas *Past Simple* stosujemy mówiąc o wydarzeniach, które dokonały się w okresie zakończonym w przeszłości. Zeszły rok się zakończył, więc mówiąc o tym, co dokonało się w zeszłym roku (*last year*), użyjesz czasu *Past Simple*. Dzień wczorajszy (*yesterday*) się zakończył? Zakończył, a zatem stosujesz *Past Simple*.

Nie zawsze musimy dokładnie określać okres, w którym wydarzenie się odbyło. Załóźmy, że ktoś mówi: *Miałem pięknego psa, kiedy byłem dzieckiem*. W taki sposób może wyrazić się jedynie osoba, która dzieckiem już nie jest, a zatem okres, o którym mowa, zakończył się w przeszłości. Zdanie to zostanie więc wyrażone w czasie *Past Simple*. Podobnie będzie na przykład ze zdaniem: *Spotkałem go, kiedy byłem w Paryżu*. Analogicznie, takie zdanie może wypowiedzieć jedynie osoba, która w Paryżu już nie jest, a zatem okres, podczas którego przebywała w Paryżu, zakończył się w przeszłości.

Na potrzeby relacji zapamiętaj dwie zasady. *Past Simple* używasz, mówiąc o

- wydarzeniach, które dokonały się w okresie zakończonym w przeszłości,
- sekwencji wydarzeń przeszłych.

Na to, że mamy do czynienia z okresem zakończonym w przeszłości, najlepiej wskazać w pierwszym zdaniu naszej relacji, mówiąc, kiedy opisywane przez nas wydarzenia miały miejsce – *wczoraj, dwa dni temu, w zeszłym tygodniu*, itp. Jeśli chcesz teraz powiedzieć, że jakieś wydarzenie dokonało się w tym okresie, to stosuj *Past Simple*. Dokonało się, a zatem używasz form dokonanych czasownika – np.: *kupiłem* (a nie: *kupowałem*), *wyszedłem* (a nie: *wychodziłem*), *przeskoczyłem* (a nie: *przeskakiwałem*), itd.

Sekwencja wydarzeń przeszłych (czyli seria następujących po sobie wydarzeń) oczywiście także wyrażana jest przy użyciu form

dokonanych. Mówisz przecież: *Otworzyłem drzwi, wszedłem do środka i zdjęłem płaszcz.* (A nie: *Otwierałem drzwi, wchodziłem do środka i zdejmowałem płaszcz*). Pamiętaj więc, aby także sekwencję wydarzeń zawsze przedstawiać w czasie *Past Simple*.

Poniższa tabela przedstawia dla przypomnienia konstrukcję czasu *Past Simple*

Zdania twierdzące			
I / You/ She/ He/ It/ We/ They	saw talked to met		Robert yesterday.
Zdanie przeczące			
I/ You/ She/ He/ It/ We/ They	didn't	see talk to meet	Robert yesterday
Zdanie pytające			
Did	I/ you/ she/he/ it/ we/ they	see Robert yesterday?	
Where When What time	did	I/ you/ she/ he/ it/ we/ they	see Robert yesterday?

Z powyższego zestawienia wynika, że w czasie *Past Simple* operator **did** pojawia się tylko w zdaniach przeczących i pytających, i towarzyszy mu wówczas czasownik główny w formie podstawowej. W zdaniach twierdzących operator nie występuje, natomiast czasownik przybiera formę **past**, czyli dodajemy do niego końcówkę **-ed**, jeśli jest to czasownik regularny.

Należy pamiętać, że czasownik **be** (być) występuje w czasie *Past Simple* bez operatora *did* i w każdym typie zdań (twierdzącym, przeczącym i pytającym) przybiera formę **was** lub **were**.

Zdanie twierdzące			
I/ She/ He/ It	was	at home last Monday.	
You/ We/ They	were		
Zdanie przeczące			
I/ She/ He/ It	wasn't	at home last Monday.	
You/ We/ They	weren't		
Zdanie pytające			
Was	I/ she/ he/ it		at home last Monday?
Were	You/ we/ they		
Why What time	was	I/ she/ he/ it	
	were	You/ we/ they	

Past Continuous

W przypadku relacjonowania wydarzeń przeszłych, korzystać będziesz z czasu *Past Continuous* praktycznie w jednej sytuacji: tworząc tło dla jakiegoś wydarzenia przeszłego. Jest to czas typu *continuous*, czyli stosujemy go tylko z czasownikami wyrażającymi czynności (nie stany). Jeśli pamiętasz konstrukcję czasu *Present Continuous*, to nie będziesz miał problemów z konstrukcją czasu *Past Continuous*. W tym ostatnim czasie operator ma formę **was** lub **were**, a do czasownika głównego dodajemy końcówkę **-ing**.

Zdanie twierdzące			
I/ She/ He/ It	was	sleeping	yesterday at 5.00.
You/ We/ They	were		

Zdania przeczące			
I/ She/ He/ It	wasn't	sleeping	yesterday at 5.00.
You/ She/ He/ It	weren't		
Zdania pytające			
Was	I/ she/ he/ it	sleeping	yesterday at 5.00?
Were	you/ we/ they		
What	was	reading	
	were		you/ we/ they

Tłó możemy tworzyć albo dla czynności, która się dokonała w określonym momencie, albo dla czynności, która w tym momencie trwała. W tym pierwszym przypadku, czasowi *Past Continuous* towarzyszyć będzie czas *Simple Past*. Np.:

Kiedy otworzyłem drzwi (wydarzenie, które się dokonało), moja siostra grała na pianinie (tłó tego wydarzenia).

When I opened the door, my sister was playing the piano.

Oglądałem telewizję (tłó), kiedy usłyszałem dziwny hałas (wydarzenie, które się dokonało).

I was watching TV when I heard a strange noise.

W drugim przypadku, to znaczy kiedy jednak czynność trwająca jest tłem dla innej czynności trwającej, w obu zdaniach stosujemy czas *Past Continuous*. Np.:

Mocno padało (jedna czynność trwająca) kiedy szedł ulicą (inna czynność trwająca).

It was raining heavily when he was walking down the street.

W relacjonowaniu często stosujemy zdania pojedyncze w *Past Continuous*, a dopiero później przechodzimy do wydarzenia, dla którego były one tłem. Np.:

*It was raining heavily. I was walking along an empty street..
Suddenly I heard a strange noise.*

Analizując te przykłady można dojść do wniosku, że tam, gdzie czasownik przybiera formę dokonaną (usłyszałem, otwarłem), stosujemy czas *Past Simple*, natomiast tam, gdzie czasownik przybiera formę niedokonaną (grała, oglądałem, szedłem), stosujemy *Past Continuous*. Wniosek ten nie jest wprawdzie do końca słuszny, ale sprawdzi się w ogromnej większości wypadków.

Past Perfect

Past Perfect jest czasem, którego użycie na maturze na poziomie podstawowym świadczy zwykle o niezłych umiejętnościach językowych zdającego. Jest to czas uprzedni, a zatem stosujemy go mówiąc o wydarzeniu, które poprzedziło jakieś inne wydarzenie przeszłe. Oczywiście w swojej relacji możesz obyć się bez czasu *Past Perfect*. Pod tabelą przedstawiającą konstrukcje czasu znajdziesz jednak jedno z jego zastosowań, które bez trudu będziesz mógł wykorzystać w swojej relacji.

Zdania twierdzące			
I/ You/ She/ He/ It/ We/ They	had	seen	the man before.
Zdania przeczące			
I/ You/ She/ He/ It/ We/ They	hadn't	seen	the man before
Zdania pytające			
Had	I/ you/ she/ he/ it/ we/ they	seen	the man before?
Where	had	I/ you/ she/he/ it/ we/ they	

W czasie *Past Perfect* mamy zatem we wszystkich typach zdań operator **had** (taka sama forma dla wszystkich osób) i czasownik główny w formie imiesłowu biernego (końcówka **-ed** dla czasowników regularnych, a dla nieregularnych np.: *seen, been, bought*, itd.).

Zastosowanie, o których wspominałam wcześniej, to konstrukcja typu:

I had never..... before.

Kiedy relacjonujesz wydarzenia przeszłe, zawsze w jakiejś sytuacji będziesz mógł powiedzieć, że jedna z opisywanych czynności przytrafiła Ci się po raz pierwszy, czyli że nigdy wcześniej Ci się nie przytrafiła.

Jeśli opowiadasz o czymś, co przytrafiło Ci się w Londynie, możesz przecież powiedzieć:

I had never been to London before. – Nigdy wcześniej nie byłem w Londynie.

Jeśli w Twojej relacji pojawia się jakiś człowiek o specyficznych cechach, możesz powiedzieć:

I had never seen such a man before. – Nigdy wcześniej nie spotkałem takiego człowieka.

Jeśli opowiadasz o zakupach robionych w jakimś sklepie, możesz przecież dodać:

I had never done the shopping there before. – Nigdy wcześniej nie zrobiłem tam zakupów.

Mowa niezależna i zależna

Relacjonując przeszłe wydarzenia, często musimy przytoczyć jakąś rozmowę.

W przypadku mowy niezależnej, przytaczamy zdania w takiej formie, w jakiej zostały one wypowiedziane, np.:

Spojrzał na mnie i zapytał: “Co robisz?”

He looked at me and asked: “What are you doing?”

Dużo częściej stosujemy mowę zależną:

Spojrzał na mnie i zapytał co robię.

He looked at me and asked what I was doing.

Omówienie mowy zależnej wykracza poza ramy tego podręcznika. Jeśli znasz ten problem (a powinieneś), to dobrze. Wykorzystaj swoją wiedzę i przedstaw w swojej relacji wymianę dwóch, trzech zdań w mowie zależnej. Jednak także osoby, które nie czują się zbyt pewnie w mowie zależnej, mogą z łatwością zaprezentować w swojej relacji przynajmniej jedną, prostą konstrukcję. Mam na myśli konstrukcje bezokolicznikowe. Spójrz na poniższe przykłady:

*She told me **to come** later.* – Kazała mi przyjść później./Powiedziała, bym przyszedł później.

*He told me **not to leave** the room.* – Powiedział, bym nie wychodził z pokoju./Kazał mi nie wychodzić z pokoju.

*They asked me **to bring** all documents.* – Poprosili, bym przyniósł wszystkie dokumenty.

*They asked me **not to open** the window.* – Poprosili, bym nie otwierał okna.

Tego typu konstrukcje zawsze będziesz mógł wykorzystać w swojej relacji. Nawet jeśli scenariusz rozmowy nie przewiduje przytoczenia jakiejś wypowiedzi, nic nie stoi na przeszkodzie, byś to zrobił.

II.2.2. Zwroty uŹyteczne podczas relacjonowania

WspominaliŹmy juŹ o tym, Źe nasza relacja powinna mie6 wst6p, rozwini6cie i zako6czenie.

Jak rozpocz6c nasz6 wypowiedŹ? Oto najprostsza konstrukcja, ktor6 moŹesz wykorzysta6:

Something	funny interesting horrible	happened to me	yesterday. last year. when I was in London.
CoŹ	zabawnego ciekawego okropnego	przytrafi6o mi si6	wczoraj w zesz6ym roku kiedy by6em w Londynie.

Opisuj6c kolejne wydarzenia, stosuj sp6jniki:

At first, ...	Najpierw/ Na pocz6tku...
Then,... Next,.... After that,...	Nast6pnie/Potem...
In the end,... Finally,...	W ko6cu/Ostatecznie...

Podtrzymuj takŹe zainteresowanie swojego rozm6wcy:

And do you know what he told me?	Wiesz, co mi powiedzia6?
And do you know what they did?	I wiesz, co zrobili?
Can you imagine that?	MoŹesz to sobie wyobrazi6?
Would you believe it?	Uwierzy6byŹ w to?

Kończąc naszą relację, możemy użyć któregoś z poniższych wyrażeń:

That's how it finished.	I tak to się skończyło.
I'll always remember that day.	Zapamiętam ten dzień na zawsze.
I'll never forget that trip.	Nigdy nie zapomnę tej wycieczki.

Możemy oczywiście połączyć dwa wyrażenia:

That's how it finished. I'll never forget that day.

W przypadku relacjonowania wydarzeń, nie mamy właściwie do czynienia z klasyczną rozmową. Egzaminujący będą Cię przede wszystkim słuchać, sam zatem musisz zadbać o to, by zrealizować wszystkie trzy polecenia. Od czasu do czasu, egzaminujący może wtrącić jakieś zdanie, żeby okazać swoje zainteresowanie. Np.:

That's funny.

Really?

And?

What did you do then?

II.2.3. Jak rozbudować opis wydarzeń

Przyjrzymy się przykładowi zadania sprawdzającego Twoją umiejętność relacjonowania wydarzeń przeszłych.

W trakcie pobytu w Anglii skradziono Ci torbę. Powiedz znajomemu:

- W jakich okolicznościach doszło do kradzieży.
- Co znajdowało się w torbie.
- Czy zgłosiłeś kradzież na policję.

(Rozmowę rozpoczyna zdający.)

Przykładowe okoliczności (przede wszystkim miejsce i czas): np. wczoraj, pobyt na dworcu, w księgarni, jazda pociągiem, itp. Ten podpunkt zadania możesz więc zrealizować prostym zdaniem:

Yesterday someone stole my bag when I was at the station.

Zawartość torby: paszport, pieniądze, odzież, książki, itp. Zdanie odnoszące się do tego polecenia może zatem brzmieć:

I had two books, a jacket and a street map in the bag.

Zgłoszenie kradzieży.

I went to the nearest police station and reported the theft.

I called the police but they didn't find the thief.

Twoja trzyzdaniowa relacja uwzględnia wszystkie podpunkty zadania, otrzymasz zatem trzy punkty za treść swojej wypowiedzi.

Nie możesz jednak liczyć na to, iż wpłynie ona na wysoką ocenę Twoich umiejętności językowych. Wypowiedź tę można nieco rozbudować, korzystając z podanych wcześniej zwrotów. Na przykład:

Something horrible happened to me when I was at the station yesterday. Someone stole my bag! Can you imagine that?! I had two books, a jacket and a street map in the bag. Of course I called the police but they didn't find the thief. And do you know what they did? They told me to be more careful. I'll never forget that day.

Ta wypowiedź liczy już sobie osiem zdań. Brzmiałaby ona dużo lepiej, gdybyś doprecyzował nieco sytuację, w której doszło do kradzieży. Co wtedy robiłeś? Powiedzmy, że kupowałeś bilet i postawiłeś torbę na podłodze. Najlepiej wyrazić to zdaniem:

When I was buying a ticket, I put my bag on the floor.

Cała wypowiedź brzmiałaby wówczas następująco:

Something horrible happened to me when I was at the station yesterday. When I was buying a ticket I put my bag on the floor. And then someone stole it! Can you imagine that?! I had two books, a jacket and a street map in the bag. Of course I called the police but they didn't find the thief. And do you know what they did? They told me to be more careful. I'll never forget that day.

Aby dalej rozbudować naszą relację, możemy zawsze wykorzystać przynajmniej jeden z poniższych elementów, często poruszanych przy opisie ilustracji (zapoznaj się z rozdziałem poświęconym temu zagadnieniu w części III):

- opis osoby
- opis miejsca, przedmiotów
- odczucia
- pogoda

W naszej przykładowej relacji możemy uwzględnić trzy elementy.

- opis osoby: możemy opisać, jak wyglądali policjanci. Np.:

Of course I called the police. They came after a few minutes. One of them was about fifty. He was tall and well built. His partner was much younger. He seemed to be in his late twenties. They both looked tired and bored. They didn't find the thief.

- opis miejsca, przedmiotu: możemy choćby jednym zdaniem opisać dworzec i jednym torbę, np.:

...when I was at the station yesterday. The place was very crowded and noisy.

Can you imagine that? It was a black, leather bag. My favourite one.

- odczucia:

I was shocked.

- pogoda: nasza relacja dotyczy wydarzeń, które rozgrywały się w budynku, rezygnujemy więc z tego sposobu rozbudowy naszej wypowiedzi.

Po uwzględnieniu przedstawionych wyżej zdań, nasza relacja mogłaby brzmieć następująco:

Something horrible happened to me when I was at the station yesterday. The place was very crowded and noisy.

When I was buying a ticket I put my bag on the floor. And then someone stole it! Can you imagine that?! I was shocked! It was a black, leather bag. My favourite one. I had two books, a jacket and a street map in the bag. Of course I called the police. They came after a few minutes. One of them was about fifty. He was tall and well built. His partner was much younger. He seemed to be in his late twenties. They both looked tired and bored. They didn't find the thief. And do you know what they did? They told me to be more careful. I'll never forget that day.

Cała wypowiedź złożona jest z bardzo prostych zdań. Jeśli twoje słownictwo jest nieco bogatsze, postaraj się użyć w swojej relacji więcej przysłówków i przymiotników. Sprawiają one, że Twoja relacja będzie dużo bardziej interesująca. Zajmiemy się tą kwestią w następnym rozdziale.

Jak skorzystać z wiedzy zawartej w pełnej wersji ebooka?

W pełnej wersji ebooka poznasz techniki, które w znacznym stopniu ułatwią Ci zdanie egzaminu ustnego z języka angielskiego.

Ebook "Matura ustna z angielskiego" pokaże Ci, w jaki sposób możesz najlepiej wykorzystać posiadaną wiedzę – bez względu na to, jaka by ona nie była – i zdać maturę.

Nie musisz być orłem z angielskiego,
aby zdać maturę. Poznaj techniki,
które w znacznym stopniu Ci to ułatwią.

